

קורותיו של המעפיל דדון משה ז"ל

נולד ב-19 למאי 1924, בקזבלנקה מרוקו.

התייתם מאימו כשהיה בן שנה וחצי בלבד. לאחר שאביו נישא בשנית, החליטה אחותו הבכורה מרים לקחת תחת חסותה את משה ואחיו אברהם שהיה בוגר ממנו בשנה ומחצה.

הם נשלחו ללמוד בבי"ס שהוקם ע"י יהדות אמריקה שהיווה גם מעון יום לילדים שלמדו בו. הלימודים התקיימו משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות אחה"צ במשך 5 ימים בשבוע, בו קיבלו גם את ארוחות הבוקר והצהרים. ביום הנוסף בשבוע למדו הילדים בבית הכנסת "תלמוד תורה" ע"י הרב המקומי את ה-א"ב העברי, תפילות ולימודי קודש. כשהיה בן 10 עבר ללמוד בביה"ס "אליאנס". שם נלמדו מקצועות הלימוד בשפה הצרפתית, ושעתיים בשבוע למדו לימודי קודש. המשמעת בביה"ס היתה קשה, לדוגמא הכאת קצות האצבעות באמצעות סרגל, מתוך אמונה שכך ניתן לחנך טוב יותר.

החיים התנהלו באזור שהתגוררו בו בעיקר יהודים. מספר משפחות חלקו חצר גדולה אחת, כשסביבה בתי דירות לכל משפחה בנפרד. הדירות היו מצוידות בכל הריהוט הנדרש, מחוברות לרשת החשמל אולם לא למערכת מים מסודרת. את המים סיפק ערבי מקומי בדליים מספר פעמים ביום. היחסים עם הערבים המקומיים היו תקינים ולא היו זכורים עימותים כלשהם.

בזמן מלחמת העולם השנייה, הוקמה ממשלה של משתפי פעולה צרפתיים עם הנאצים ברשות המרשל פטן, ממשלה שנקראה "צרפת של וישי" ע"ש בירתה בדרום מזרח צרפת. ממשלה זו שזוהתה עם הנאצים שללה את זכויות האזרח מיהודי קזבלנקה, זכויות שהוחזרו ליהודים בנובמבר 1942, לאחר שבעלות הברית נכנסו למרוקו. בגלל האווירה בשנים אלו משה הפסיק את לימודיו והצטרף לבעלה של אחותו מרים לעבודה בבית דפוס. לאחר כניסת האמריקאים לקזבלנקה ולאחר שלמד מהר מאד את רזי עבודת הדפוס, פתח בית דפוס משלו, עסק שהכנסותיו היו נאות, דבר שהביא לו עצמאות כלכלית.

מיד לאחר מלחמת העולם השנייה, היתה פעילות של פעילים ציוניים, אנשי המוסד לעליה ב' שהחלו לעשות נפשות לעליה לארץ ישראל, בעיקר של אנשים צעירים. משה הצטרף לפעילות זו הן בתרומה כספית והן בארגון נוער שהיה מיועד לעליה.

ב-1946 הצטרף לקבוצת בני נוער שיצאה מקזבלנקה לאוז'דה על גבול מרוקו אלג'יר. שם שהתה הקבוצה באזור בית הקברות המקומי, שהיה מרוחק מהעיר על מנת שלא להתבלט. בזמן זה היהדות המקומית דאגה לצרכים הבסיסיים, למזון, שתיה שירותי כביסה וכו'.

לאחר מספר ימים יצאה הקבוצה בלילה ובראשם מבריה ערבי וחצו רגלית את הגבול לאלג'יר מרחק של כ-27 קילומטר, בדרכם לעיר אורן-שבאלג'יר. שם התרכזו בבית הכנסת המקומי ושם קיבלו הנחיות לגבי המשך המסע, והמתינו לארגון הסעה למקום המפגש עם הספינה שאמורה להובילם לארץ, לאחר מספר ימים עלו על גבי משאיות שהובילו אותם לאזור המפגש על שפת הים מרחק של כ-200 קילומטר מאורן. הם הגיעו למחנה אוהלים קטן בכיסוי של מחנה נופש שנוהל ע"י נציגי הסוכנות היהודית, שם שהו תקופה לא מבוטלת.

היום המיוחל הגיע ב-10 במאי 1947 הספינה "יהודה הלוי" הגיעה. כל אחד מחברי הקבוצה קיבל כיכר לחם, מספר ביצים קשות, תמרים וסוכריות, וצעדו רגלית לתוך המים עד לנקודה בה עלו לסירות שהובילו אותם לאנייה. לאחר יציאתם נתקלו במשמר החופים התוניסאי. העולים קיבלו הוראה לרדת לבטן האנייה. המשמר קיבל הסבר שהאנייה עמוסת סחורות ופניה למצרים. הספינה שוחררה והמשיכה בדרכה. הצפיפות היתה גדולה מאד, המזון לאורך המסע נמדד במשורה, אולם מצב הרוח היה מרומם.

לאחר מספר ימים הספינה התגלתה ע"י מטוסי סיור בריטיים ולאחר כשבועיים של הפלגה, קרוב לחופי הארץ נתקלו ב-5 משחתות בריטיות שעצרו את "יהודה הלוי", מפקד הספינה טען לפניהם והסביר כי פניהם מועדות למצרים ואלו הניחו להם להמשיך במסעם. אך לאחר כיממה חזרו המשחתות הבריטיות והורו להם לעצור. כשהקבוצה הבינה שלא יוכלו להמשיך בדרכם, חיבלו במנוע הספינה, והתעמתו עם הבריטים, שהם מצידם הפנו זרנוקי מים לעבר הנוסעים. לאחר זמן נקשרה "יהודה הלוי" לאחת מאניות המלחמה הבריטיות וזו נגררה אחר כבוד לנמל חיפה. שם רוססו הנוסעים בחומר חיטוי נגד כינים והועלו בכוח לאניית הכלא "אושן ויגור" שנקראה בפי המעפילים "אניית השבויים", ונלקחו למחנה מעצר בקפריסין.

מיד עם הגעתם של המעפילים למחנה המעצר בקפריסין הם כובדו בדייסה אך מזוודותיהם לא הגיעו איתם, כך שהם נותרו ללא בגדים וציוד אישי. החיים במחנה המעצר מספר 55 היו באוהלים, תחת משטר קפדני של נציגי גושים פוליטיים ארצישראליים, השומר הצעיר, הפועל המזרחי ועוד. הפעילות במחנה התרכזת בעיקר בנעשה בארץ ישראל. תוך כדי שהותו במחנה משה הצטרף לגוש שהיה משויך לאצ"ל- הארגון הצבאי הלאומי. משה עלה לארץ בינואר 1949 באנייה "גלילה".

עם הגיעו לארץ התגייס משה לצבא ושירת בחטיבת גולני כשנתיים, שירת במילואים עד הגיעו לגיל 54, השתתף במלחמת סיני ובמלחמת ששת הימים.

לאחר שחרורו מהצבא עסק בבניין "ממגורות דגון" בחיפה יצק את יסודותיו, ולאחר גמר הבניה עבד ב"ממגורות דגון" שבחיפה כמפעיל מתקנים מכניים עד יציאתו לגמלאות.

נישא ב-1957. התגורר בחיפה עד יום מותו ב-6 ביוני 2001. נקבר בירושלים אותה אהב, על מצבתו נכתב: "איש תם וישר וירא שמיים. איש אוהב העם והארץ"- משפט קצר המתמצת את אישיותו של משה. את סיפור פרטיי עלייתו ארצה סיפר לנכדיו באלו המילים: "אני גאה מאוד במשפחה שהקמתי בארץ ומאמין שימשיכו את חייהם בארץ ישראל, במסורת היהודית והציונית וכך עד אחרית כל הדורות".

השאיר אחריו 3 ילדים ו-9 נכדים.

יהי זכרו ברוך.